

Fylkesstyret:

Namn	Verv	Oppmøte	Mobil	E-post
Inge Martin Karlsvik, 6490 Eide	Leiar	Møtt	95264979	inge.karlsvik@mimer.no
Birgit Oline Kjerstad, 6293 Longva	Nestleiar	Møtt	48111549	birgitkj@online.no
Anne Katrine Jensen, 6638 Osmarka	Styremedlem	Møtt	90156039	anne.katrine@hansgarden.no
Odd Helge Gangstad 6475 Midsund	Styremedlem	Møtt	40287112	odd.gangstad@gmail.com
Arne Rekkedal, 6165 Sæbø	Styremedlem	Forfall	99649978	arne.rekkedal@tussa.com
Trond Malmedal 6445 Malmefjorden	1. vara	Møtt	41631265	trond.malmedal@online.no
Christine Strandmann 6003 Ålesund	Fylkesleiar BKL	Forfall	99244515	cstrandmann@hotmail.com
Ingunn Torvik 6639 Torvikbukta	Styremedlem BU	Møtt		
Petter Melchior, 6214 Norddal	2. vara	Møtt	92283477	petter.melchior@c2i.net
Oddvar Mikkelsen 6640 Kvanne	3. vara	Forfall	41460565	om@orkla.norgesfor.no
Sekretariatet		Tlf. arbeid		
Arnar Lyche	org.-sjef	71202897	41418871	arnar.lyche@bondelaget.no
Arild Erlien	rådgevar	71202895	99726399	arild.erlien@bondelaget.no
Atle Frantzen Møtt 10.30-12.00	førstekonsulent	71202894		atle.frantzen@bondelaget.no
Anne Turid Myrbostad	førstekonsulent	71202890	95944610	anne.turid.myrbostad@bondelaget.no

Protokoll frå styremøte i Møre og Romsdal Bondelag og møte for årsmøteutsendingane til Norges Bondelag torsdag 31. mai 2012 kl. 10.30 – 16.30 på Felleskjøpets møterom, Molde

1/2012 Godkjenning av innkalling og sakliste

Utdelt på møtet: Innspill frå Anders Øverbø (Rauma BL) om Beiteforskrift og husdyrgjødsselforskrift, Uttale om landbruksforhandlingane frå Norddal formannskap, Oppsummering av bondeaksjonane frå lokallagsleiarar, og annonse frå Surnadal Bondelag

Vedtak: Innkalling og sakliste godkjend

2/2012 Godkjenning av protokoll frå styremøtet 23. april 2012

Vedlegg: Protokoll, som også var utsendt på e-post for godkjenning.

Vedtak: Protokoll frå styremøtet 23. april godkjend.

SAK 44/2012: Jordbruksforhandlingane 2012 – oppsummering og vidare arbeid

Vedlegg: Bunke **PRESSEKLIPP** med omtale og reaksjonar på jordbruksforhandlingane og aksjonar.

Vedlegg til protokoll: Oppsett og oppsummering over alle presseklipp og aksjonar i M&R

Vedlegg: Innspel frå leiar i Ørsta Bondelag, Geir Hole: Såg at ein stortingsrepr. frå SP ynskte å få meklingsmann inn i jordbruksforhandlingane ved brot. Har tenkt på det sjølv, og forstår ikkje heilt kvifor ikkje Bondelaget vil prøve å endre hovudavtalen slik at det kanskje kan verte i framtida. Kanskje er det difor at vi ligg så langt bak andre grupper i inntekt. Staten ved landbruksministeren og regjeringa sit eigentleg med bukta og baa endane slik det er i dag.

Vedlegg: Innspel frå leiar i Hjørundfjord Bondelag, Knut Hustad om aksjonen i Oslo og den positive introduksjonen av landbruksminister Lars Peder Brekk og ”vi gjev han ein ekstra applaus”.

Fylkeslaget har pr 31. mai fått 8 nye medlemmer etter bruddet 12. mai

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse: PB 2047 Moldegård 6402 Molde	Besøksadresse: Fannestrandveien 63. Molde	Telefon: 71 20 28 90	Mobil: 41 41 88 71	E-postadresse more.romsdal@bondelaget.no
Møre og Romsdal Bondelag	Org.nr.: 939678670	Bankkonto:	8101.05.12891	Internet:
Bondelagets Servicekontor AS	Org.nr.: 985063001 MVA	Bankkonto:	8101.05.91392	www.bondelaget.no/moreogromsdal

Org.-sjef sendte 25. mai e-post til alle lokallagsledere om evaluering av våre aksjoner i etterkant av forhandlingsbruddet. Aksjonene startet lokalt mandag 14. mai og ble avsluttet i Oslo mandag 21. mai. Det ble bedt om tilbakemeldinger fra lokallagene om: 1) Hva er hovedinntrykket du/dere sitter i igjen med etter aksjonene? 2) Er det noe du/dere er misfornøyd med og som burde vært gjort på en annen og bedre måte? Skriftelige tilbakemeldinger fra 11 lokallag ble utdelt og gjennomgått på møtet.

Dette kom fram i styret m.a.:

- Vi vant mediabildet. Godt gjennomslag i media som har synliggjort landbrukets krav!
- Turen til Oslo en suksess.
- Vinner ikke på bruddet på kort sikt, men viktig at næringa får gode arbeidsvilkår på lang sikt. Ikke brent noen broer til stortingspolitikere fra Møre og Romsdal.
- Tapte ikke på blokaden av Smp, men fikk fram bonden sitt budskap på god måte.
- Viktig å ha tidlig møte med aksjonslederne linket opp mot fylkesstyremedlemmer. Viktig at vi hadde telefonmøter, slik at alle følte var på lag om det samme.
- Ulike måter å organisere på var suksessen, alle fikk et eierskap på aksjoner.
- Fylkesstyret synes det er flott med litt gerilja i alt det planlagte. - Neste år rygger alle bønder traktoren ut i veien på samme tidspunkt.
- Finne andre grupper som også kan aksjonere for bøndene, alle som er avhengige av bøndene.
- Gjermundnes-elevene gjennomførte flott markering og fikk god mediaomtale

Etter første aksjonsdag mandag 14. mai sendte fylkeskontoret om ettermiddagen denne oppsummering til Norges Bondelag:

Aksjonsviljen er på topp. Det gjennomføres aksjoner i alle deler av fylket i dag og i morgen, og media stiller. Vi har ikke fått en eneste negativ tilbakemelding fra våre medlemmer om forhandlingsbruddet, men tvert imot en del tydelige signal om at bruddet har berget medlemskapet. Vi kan også melde om en konkret reinnmelding fra et tidligere aktivt medlem.

Dette er fantastisk god "indremedisin". Det har bygget seg opp en tung frustrasjon over flere år, og nå får den utløp. Det er samlende og øker lagfølelsen. Greier vi nå å plante forståelse blant folk flest for nødvendigheten av å ha egen matproduksjon, er det store spørsmålet. Og forståelsen for at det er skrikende behov for et taktskifte fra staten om vi skal greie å snu den raske avviklingstakten vi ser i landbruket? Skal vi lykkes trenger vi medias oppmerksomhet Så langt har både NRK og lokalavisene stilt opp 100 prosent og vi håper at de også vil gjøre det i dagene som kommer.

Vedtak om arbeidet med jordbruksforhandlingane og aksjonane:

På bakgrunn av det som kom fram og ble drøfta i styret, og tilsendte skriftelige tilbakemeldinger fra 11 lokallag, sender fylkeskontoret evaluering og oppsummering av jordbruksforhandlingane og aksjonene til Norges Bondelag.

Oppsummering av møteaktivitet og aksjoner om jordbruksforhandlingene

Alle telefonmøter ble innkalt med e-post og SMS-varsling.

Jordbrukets krav vart lagt fram 27. april.

Telefonmøte med fylkesstyret onsdag 9. mai 2012 kl 20.30-21.30

Tema: Statens tilbud, som vart lagt fram 2 dagar forseinka.

På telefonmøtet var alle i styret tydelige på at statens tilbud var for dårlig. Følgende ble m.a. sagt:

- Hvordan er det mulig at vi får et slikt tilbud rett i etterkant av Stortingsmeldingen.
- Dette er for dårlig til å forhandle vidare på.
- Jeg vil ha brudd med en gang.
- Tilbudet er for dårlig. Det er ingen ting som vekker entusiasme. Det er umulig å nå målene i landbruksmeldinga med dette tilbudet. Sier vi ja til statens tilbud tar vi samtidig på oss et an-

svar som vi aldri greier å innfri. Det er ikke noe som stimulerer kjøttproduksjon på egne ressurser. Med tanke på økt rekruttering til næringen er også tilbudet håpløst.

- Det er nesten ikke budsjettmidler i tilbudet. Dessuten må Bondelaget bli kvitt stempelet på at det egentlige kravet er halvparten av det som vi presenterer til å begynne med.
- Staten må vise at de vil noe med Landbruksmeldingen. Det gjør de ikke med dette tilbudet. Dersom vi skal levere må staten bidra. Dette er for dårlig. Vi må bryte.
- Det er ingen spesielle grupper i landbruket som kan se seg fornøyd med statens tilbud. Her er alle "tapere". Det gjør det mye enklere å bryte. Vi blir ikke "hengt" av noen. Det er provoserende når bøndene får tilbud om bare 13.000 kroner, mens forventet lønnsøkning hos andre grupper er på 17.400 kroner. Det er i utgangspunktet greit å forhandle om tetting av inntektsgapet, men det er uakseptabelt å måtte forhandle om å få henge med i lønnsutviklingen til resten av samfunnet.

Et samlet fylkestyre i Møre og Romsdal sa på telefonmøtet 9. mai at de ikke ville at NB skulle gå i forhandlinger, og sa samtidig at de var svært bekymret for konsekvensene for Bondelaget som organisasjon dersom vi inngikk en dårlig avtale. Det ville medført stor uro blant medlemmene. Styret opplevde allerede et trykk fra medlemmer som ville ha brudd.

Telefonmøte med fylkesstyret og lokallagsleiarane torsdag 10. mai 2012 kl 20.30-21.30

Tema: Statens tilbud. Totalt 45 personer deltok på telefonmøtet (36 lokallag + 9 frå styret/kontoret)

Fylkesleder orienterte om statens tilbud, og om fylkesstyrets råd til NB om ikke å gå i forhandlinger.

Samtlige fra lokallagene som hadde ordet på telefonmøtet støttet fylkesstyret syn.

På telefonmøtet var det også orientering og gjennomgang av tilsendte aksjonsplaner. Norges Bondelag sentralt hadde samme dag bedt fylkeslagene høyne aksjonsberedskapen.

Lørdag 12. mai kl. 14.00 ble det brudd mellom faglagene og staten om ny jordbruksavtale.

Statens tilbud var på 900 millioner kroner hvorav 230 millioner kroner går over budsjett og 330 millioner kroner tas ut på målpris. Totalrammen for jordbrukets krav omfattet målrettede tilskudd til ulike produksjoner og mulighet til å ta ut priser på produserte varer (målpriser). Kravet var 2,2 mrd. kroner.

Telefonmøte med fylkesstyret og seks aksjonsledere lørdag 12. mai 2012 kl 17.15-18.15

Tema: Brot i jordbruksforhandlingane og drøfting av aksjonsplanar.

Fylkesleder hadde kort orientering om bakgrunnen for bruddet. Styret og aksjonsledere drøftet deretter ulike aksjoner og markeringer iverksatt fra mandag 14. mai.

Pressemeldingar og lesarinnlegg frå M&R Bondelag – alle er lagt ut på heimesida:

Pressemelding 27. april frå M&R Bondelag om jordbrukets krav:

Regjeringen må gå fra ord til handling

Kronikk/lesarinnlegg 27. april ved leiar i M&R Bondelag, Inge Martin Karlsvik:

Økt matproduksjon på norske ressurser – fra ord til handling nå!

Tilsvar/innlegg 4. mai til leiar i Sunnmørsposten frå Inge Martin Karlsvik:

Realismen i å produsere mat

Pressemelding 9. mai frå M&R Bondelag på staten sitt tilbod:

Statens tilbud provoserer

Pressemelding 12. mai frå M&R Bondelag om brotet i jordbruksforhandlingane:

M&R Bondelag støtter bruddet

Pressemelding 22. mai frå M&R Bondelag om aksjonen i Oslo:

80 møringer på bondemarkering i Oslo

Info-tiltak og arbeidet med jordbruksforhandlingane i fylkeslaget:

Kontakt med politikarane: Fylkeslaget og mange lokallag har vært i kontakt med fylkespolitikere og stortingsrepresentanter om jordbruksforhandlingene. Under traktoraksjonene mandag 14. mai og tirsdag 15. mai møtte tillitsvalgte i Bondelaget mange ordførere og lokalpolitikere, se omtale nedenfor. Under **traktoraksjonen foran Fylkeshuset i Molde 15. mai** møtte fylkesleder Inge Martin Karlsvik både fylkesordfører Jon Aasen (Ap) og fylkesmann Lodve Solholm.

I Oslo 21. mai snakket flere Møre-bønder ved passering Stortinget med stortingsrepresentantene Jenny Klinge (Sp), Rigmor Andersen Eide (KrF), Else May Botten (Ap), Elisabeth Røbekk Nørve (H) og Harald T. Nesvik (Frp).

Hjemmside 24.05.2012: Ordfører Mons Otnes (Ap), Surnadal, lovet bondelagsleder Oddvar Mikkelsen at bondens lønn skulle tas opp i Ap. Det har han nå gjort. Det kom få konkrete svar da ordføreren tok opp de avbrutte landbruksforhandlingene med sin partitopp. (**AVISA DRIVA – også omtalt i Tidens Krav**)

Uttale frå møte i Norddal formannskap 21. mai om landbruksoppgjøret

Brev til M&R Bondelag frå Norddal kommune utdelt på møtet.

Sak lagt ut på heimesida: Norddal-politikarane krev betra økonomi i jordbruket

Formannskapet i Norddal kommune krev i ei samrøystes uttale til Landbruksdepartementet at økonomien i jordbruket må betrast betydeleg. Politikarane med ordførar Bjørn Inge Ruset (Ap) i spissen (bi-letet), som også er fylkesleiar i Møre og Romsdal Arbeiderparti, er oppteken av at skal ein kunne sikre rekruttering til landbruket, må ungdom også sjå at det er ei næring med økonomiske framtidsutsikter.

Også **kommunestyret i Halså kommune** har etter bruddet i jordbruksforhandlingene sendt ei enstemmige uttalelse til Stortingets president, Statsministerens kontor og Landbruksdepartementet, der de krevder at for å sikre rekrutteringen er det vesentlig at det blir vist vilje til å minske gapet i inntekt mellom det å arbeide i landbruket og resten av arbeidslivet.

Aksjonar og planlegging

Fylkesstyret vedtok på styremøter i februar og mars aksjonsplanene, som var sendt inn til Norges Bondelag. Fylkeskontoret sendte 27. april ut aksjonsplanene til lokallagsleiarane.

Det var oppretta 6 lokale aksjonskomiteer (tilpasset mediatetthet) bestående av lokallagsledere, og som gjennomførte aktiviteter tilpasset lokale forhold ved et brudd.

Lokallaga fordelt slik i lokale aksjonskomiteer:

Ørsta/Volda/Ulstein (ytte søre Sunnmøre): Aksjonsleder Knut Hustad (Hjørundfjord BL)

Lokallag: Vanylven og Syvde, Rovde, Sande, Vestre Sunnmøre, Volda og Dalsfjord, Austefjorden, Ørsta, Follestaddalen, Hjørundfjord, Skjåstaddalen,

Ålesund-regionen (nordre Sunnmøre): Aksjonsleder Odd Einar Fjørtoft (Harøy/Fjørtoft BL)

Lokallag: Ørskog, Skodje, Giske, Hildre og Vatne Ytre Haram, Harøy-Fjørtoft

Stranda-regionen (indre Sunnmøre) - Aksjonsleder: Leif Inge Grebstad (Sykkylven BL):

Lokallag: Eidsdal og Norddal, Valldal, Stranda, Sunnlyven, Geiranger, Liabygda, Stordal, Sykkylven,

Molde-regionen (Romsdal-regionen) - Aksjonsleder: Anders Øverbø (Rauma BL):

Lokallag: Molde, Vestnes, Rauma, Nettet, Midsund, Gossen, Fræna, Hustad, Eide,

Kristiansund-regionen (ytte Nordmøre) Aksjonsleder Erik Olufsen (Aure og Tustna BL):

Lokallag: Averøy, Frei, Gjemnes, Tingvoll, Straumsnes, Halså og Valsøyfj, Aure og Tustna, Smøla

Surnadal/Sunnal-region (indre og nordre Nordmøre) - Aksjonsleder: Oddvar Mikkelsen (Surnadal):

Lokallag: Sunndal, Øksendal, Ålvund, Surnadal, Todalen, Rindal

Fase 1: lokale punktaksjoner ved brudd. Holdt 14. og 15. mai.

Fase 2: Aksjon brødstopp. Holdt 15.-16. mai

Fase 3: sentral aksjon i Oslo rettet mot regjeringa. Holdt 21. mai.

Fase 1 – utadretta aktivitetar og mediaomtale:

I svært mange kommuner ble det i løpet av helga planlagt ulike punktmarkeringer, bl.a. med banner med budskap langs de sentrale gjennomfartsveier, og utlagte rundballer med påskrift for å spre et budskap. Fylkeskontoret fikk allerede søndag kveld 13. mai tilsendt bilder fra Rindal med punktaksjon med rundballer.

Lokalavisene, nettstedet og NRK var fra tidlig mandag morgen 14. mai fylt med bilder og omtale fra aktiviteter og aksjoner. Bøndene fikk raskt vist muskler! De neste dagene ble det over hele fylket rapportert om vellykka aksjoner, stor aksjonsvilje og mye støtte fra folk flest.

Medieviter Erling Siversten, førsteamanuensis i medievitenskap ved Høgskulen i Volda, uttalte til NRK Møre og Romsdal at aksjonene ikke skader bøndenes omdømme. Han sa: - Bøndene er dyktige i valg av aksjonsformer som fanger oppmerksomhet. Bøndene har mye staffasje de kan bruke. De har jo traktorer, tilgang til tomater og gamle høyballer. De kan lett lage en stor scene som fanger oppmerksomheten, sa medieviteren fra Volda.

Surnadal mandag 14. mai:

Surnadal Bondelag i lag med Todalen Bondelag og noen frå Rindal Bondelag gjennomførte en vellykket aksjon med møte med ordføreren og media. Samlet 60-70 deltakere utenfor kommunehuset, appeller av Oddvar Mikkelsen, Bondelaget, Mons Otnes, ordfører (AP), Nils Håvard Øyås (SP) og Yngve Røøyen, Møre og Romsdal Bygdeungdomslag. Deretter var det over 30 traktorer i kolonne gjennom sentrum innom Amfi-senteret og rundt nedre Surnadal. Bra mediedekning med oppslag i Driva, Tidens Krav, Trollheimsporten, og omtale med tilsendte bilder på NRK Møre og Romsdals nettsider.

Sunnalsøra mandag 14. mai:

Mange bønder kastet seg rundt og stilte på kort varsel i spontanaksjonen på Sunndalsøra mandag formiddag. Sunndal Bondelag sammen med de to andre lokallagene i kommunen, Ålvund og Øksendal, støttet opp om aksjonen og deltok i markeringen. Først på Øratorget, hvor traktorene ble stilt opp og budskapet formidlet til ordfører og andre, deretter dannet de rundt 15 traktorene som kom fra alle deler av Sunndal kommune en kolonne som kjørte rundt i sentrumsgatene. Aksjonen ble lagt godt merke til, og med omtale i Aura Avis og Driva.

Ørsta og Volda mandag 14. mai:

Bønder frå Ørsta og Volda kørde i kolonne med 40-50 traktorar frå Sæbø og Bondalen via Ørsta til Volda. Første stopp var utanfor kommunehuset i Ørsta, der aksjonsleiar Knut Hustad heldt appell til den einaste frammøtte politikaren der, formannskapsmedlem Gunnar Knutsen (V), i ordførar og varaordførar sitt fravær. Deretter fortsatte traktorkollonna til Volda, og stopp utanfor kommunehuset der leiar i Austefjord Bondelag, Tore Våde, heldt ein appell for Volda-ordførar Arild Iversen (KrF). Meget god mediadekning i lokalavisene Møre-Nytt, Møre, Sunnmørsposten og NRK radio og TV. – Eg er utruleg stolt over måten vi har gjennomført denne aksjonen på. Det var litt telefonering i går, og så møter heile gjengen opp, sa aksjonsleiar Knut Hustad til media.

Åndalsnes mandag 14. mai:

Leder i Rauma Bondelag, Anders Øverbø, fikk søndag kveld 13. mai omtale om kreativ aksjon på Rbnetts nettside og i papirutgaven i Romsdals Budstikke mandag om at bønder ville reise til byen 14. mai for å spe på inntekten. Sammen med Stig Brøste hadde han tatt på seg finklær og reist til byen for å finne seg arbeid. - Det er mulig å tjene mer på å plante blomster på Åndalsnes enn vi gjør med å ta ansvaret for norsk matproduksjon, sa Øverbø og Brøste til Åndalsnes Avis. Reportasje i NRK Møre og Romsdal, både radio og TV, som var der med intervju og filming mens de var i byen for å arbeide.

Bondeaksjon på Bolsøya måndag 14. mai:

Frustrerte bønder fra Molde Bondelag stoppet mandag 14. mai trafikken på fylkesvegen på Bolsøya mellom Molde og Åndalsnes. Aksjonen varte i en halvtime. Tunge kjøretøy ble sluppet gjennom, mens personbiler fikk en ufrivillig tur Bolsøya rundt. Der fikk de se kuslepp. Det var satt ut rundballer langs veien med et budskap på. Romsdals Budstikke skrev at de fleste tok spontanaksjonen med godt humør.

NRK Møre og Romsdal 14. mai:

I tillegg til omtale og intervju fra de mange lokale aksjonene, hadde NRK-radio Møre og Romsdal mange innslag utover dagen. Blant annet flott intervju og sak med tre elever på Gjermundnes landbruksskole. Likeså var det flere innslag med bl.a. fylkesleder Inge Martin Karlsvik, og lokallagslederne Anders Øverbø i Rauma og Oddvar Mikkelsen i Surnadal.

Ålesund tirsdag 15. mai:

Om lag 80 traktorer deltok i kolonne inn til byen, der bønder fra Stranda, Giske, Sykkylven, Ørskog, Skodje og Haram samlet seg på Moa i Ålesund tirsdag 15. mai med samling utenfor Felleskjøpet mellom kl. 13 og 14. Her var det støtteerklæringer fra bl.a. NNN-tillitsvald i Tine, Stein Hagala, appeller ved nestleder Birgit Oline Kjerstad og aksjonsleder Odd Einar Fjørtoft, og kulturinnslag. Omtale i NRK Møre og Romsdal, både radio og TV, men ikke i Sunnmørsposten. Aksjonsleder Odd Einar Fjørtoft fikk derimot ei helsides forhåndsomtale i Sunnmørsposten mandag 14. mai sammen med fylkesleder Inge Martin Karlsvik om bruddet i jordbruksforhandlingene og aksjoner.

Markeringer i kommunesentra på Sunnmøre tirsdag 15. mai:

Flere av bøndene som deltok på Moa hadde markeringer i eget kommunesenter før de reiste videre til Ålesund. Bøndene i Giske samlet seg før felles avreise i traktorkolonnen. Lokalavisene Sunnmøringen på Stranda og Sykkylvsbladet i Sykkylven hadde bilder og omtale av lokal markering fra bønder i Sykkylven, Stranda og Sunnlyven før de reiste til "by'n" i protest og traktoraksjon på Moa.

Høyre-ordfører Bjørn Sandnes tok godt imot de 15 bøndene som stoppet i Brattvåg og holdt appell framfor kommunehuset. Ordføreren ga ros til bøndene i Haram for den faglig gode jobben de gjør. Haram profilerer seg sterkt som industrikommune, men han ønsker å også framheve landbruket si viktige rolle for kommunen. Han inviterte næringa til et tettare samarbeid i tida som kommer. For som han sa: "Jeg vet bøndene er skikkelige arbeidsfolk som står på for å få jobben gjort". Deretter tok han utfordringa frå aksjonsleder Odd Einar Fjørtoft og gikk etter appellen over gata og kjøpte brød og la att et underskrevet flygeblad i brødhylla.

Kristiansund tirsdag 15. mai:

På Futura kjøpesenter ved innfartsåren til Kristiansund samlet over 60 bønder seg tirsdag 15. mai fra kl. 11.00 for å kjøre inn til Kristiansund. Her var det appeller og orientering fra fylkesstyremedlem Anne Katrine Jensen og aksjonsleder Erik Olufsen. Bøndene kom fra Averøy, Gjemnes, Frei, Tingvoll, Halså, Smøla og Aure. Nærmere 60 traktorer deltok i kolonnen som startet like etter klokka 12.00 inn til sentrum med banner og plakater på hengerne. Etter den fem kilometer lange kjøreturen delte bøndene ut løpesedler i Kristiansund sentrum. God medieomtale i Tidens Krav, NRK Møre og Romsdal og TK-TV (TV Nordvest). Fikk også forhåndsomtale av aksjonen i Tidens Krav, og det var bl.a. en barnehage som sto og ventet på traktorkolonnen ved innfartsveien til byen.

Molde tirsdag 15. mai

Fræna-bøndene tok initiativ til traktoraksjon i Molde tirsdag 15. mai. Kolonne fra Elnesvågen og med samling i Legrovik utenfor Molde med tilslutning av traktorer fra andre kommuner. Deretter kjørte 60 traktorer gjennom Storgata i Molde og sperret Fylkeshuset inne. Fylkesleder Inge Martin Karlsvik holdt appell med bl.a. fylkesmann Lodve Solholm, fylkesordfører Jon Aasen (Ap), fylkespolitikerne Ivar Nordseth (V), Helge Orten (H), Oddbjørn Vatne (Sp) og Frank Sve (Frp) som tilhørere. - Dere har stor "goodwill" hos folk, ikke aksjoner slik at den blir skadet, rådet fylkersordfører Jon Aasen. God omtale i Romsdals Budstikke, NRK radio og TV Møre og Romsdal, og Smp.no (Sunnmørspostens nettutgave), som skrev: Opprørte bønder fra Vestnes tok ferja over fjorden til Molde, og med seg hadde de både et tømmerlass og høyballer. I tillegg til Vestnes, deltok det bønder fra Fræna, Eide, Molde, Nesset, Midsund og Aukra.

Vestnes tirsdag 15. mai:

Vestnes-bøndene hadde traktormarkering på kommunesenteret tirsdag 15. mai.

Gjermundnes-elever blokkerte fergekaia tirsdag 15. mai:

40 elever ved Gjermundnes videregående skole stengte fergekaia ved Furneset i Vestnes for all trafikk en time tirsdag ettermiddag 15. mai. Elevene sto med plakater, 25 traktorer og kyr. Even Nilsen var talsmann for elevene og sa opprinnelig at de ville aksjonere noen timer. Det oppsto fort kø fordi de valgte trafikkerte timer. Politiet kom fort til stedet og avsluttet hele aksjonen. Mye mediaomtale i NRK Møre og Romsdal, Smp.no (Sunnmørsposten) og TV2-Nyhetene som skrev: Ungdommer med «Kjærløik til norsk landbruk» sperret tirsdag ettermiddag E39 ved ferjekaien på Vestnes i Møre og Romsdal. Ferjekøen vokste seg lengre og lengre fordi et 40-talls ungdommer hadde sperret veien med traktorer og høyballer. Ungdommene var fra Gjermundnes landbruksskole. Veisperringen var en sympatiaksjon for bøndene.

Ålesund fredag 18. mai:

Et titall bønder fra Sunnmøre deltok i aksjonen mot Sunnmørspostens trykkeri natt til 18. mai. Traktorer sperret utkjøringen fra trykkeriet. – Hensikten med aksjonen er å få oppmerksomhet om bøndenes krav, sa talsmann for aksjonistene, Odd Einar Fjørtoft til NRK. – Vi blokkerte utkjøringen av avisen for å få et talerør ut mot forbrukerne, i forhold til det næringen trenger mye bedre rammevilkår hvis vi skal fortsette å kunne produsere mat framover i Norge, sa Fjørtoft. Fjørtoft sa at de også er misfornøyde med Sunnmørspostens dekning av bøndenes krav. Sunnmørspostens redaktør sa til avisa lørdag 19. mai at bøndenes blokade av trykkeriet førte bare til mindre forsinkelser ut til abonnentene.

Fase 2: Aksjon brødstopp tirsdag 15. og onsdag 16. mai

For å vise at norsk mat er ingen selvfølge, blokkerte bønder utkjøring av mel fra fire anlegg til bakeriene i Norge. Målet var at butikkhyllene skulle tømmes for brød for å vise hvor sårbar matsikkerheten og forsyningssituasjonen i Norge er. For å forsterke effekten av blokaden, ble det oppfordret til å kjøpe ekstra mye brød.

Fylkeslaget fikk tilbakemeldinger om at i alle fylkets kommuner var det stort oppkjøp og hamstring av brød. Brødaksjonen gav mye omtale i media. **NRK Møre og Romsdal** hadde omtale og bilder fra Elnesvågen: Før traktorkolonnen startet i Elnesvågen i Fræna i formiddag, forsynte bøndene seg fra brødhyllene.

Aura Avis og Driva hadde bilder og omtale om at det minket på brødet hos Rema på Sunndalsøra. Litt over klokka ni tirsdag morgen møtte en håndfull bønder fra Sunndal opp. Stille og rolig trillet de innover i butikken med hver sin handlevogn fram til brøddisken bakerst i butikken. Der plukket de diskret med seg ti brød hver, og trillet tilbake til kassen for å betale.

Tidens Krav hadde følgende omtale: Under første stopp ved Futura benyttet for øvrig mange av bøndene anledningen til å renske hyllene i nærliggende matbutikker for brød. Blant de som fylte opp halve traktorhengeren med brød, var et knippe aksjonister fra Averøy anført av lederen i Averøy Bondelag, Olav Gustad. Tidens Krav kunne ved selvsyn telle seks-åtte stappfulle plastsekker med brød på hengeren hans.

Møre-Nytt skrev at bondeaksjonene ga kortvarig "brødkrise". Tirsdag ettermiddag var det tomt for brød i Ørsta. - Vi er glad for at aksjonene er avslutta. Vi har fått markert synspunktet vårt, og jeg er også overbevist om at vi har sympati og forståelse, sier leder i Hjørundfjord Bondelag, Knut Hustad.

Sunnmørsbøndene som samlet seg i traktorkolonnen i Ålesund stoppet på Moa og gjorde sine brøddoppkjøp der. Derfra var det bl.a. innslag og intervju på **NRK Dagsrevyen og NRK Møre og Romsdal** med tomme brødhuller fra Moa-butikkene. **Sunnmørsposten** omtalte brødaksjonen slik: "skrint med brød på bygda – velfylte brødhuller i byen".

Fase 3: Markering i Oslo måndag 21. mai – 80 møringer i bondetoget

En delegasjon på 80 bønder og bygdefolk fra nesten alle kommuner i Møre og Romsdal satte sammen med 2.500 andre fra hele landet sitt preg på Oslo sentrum mandag 21. mai under "Opptog for norsk matproduksjon". Hele 12 elever fra landbruksskolen på Gjermundnes deltok i bondetoget.

- Dette var en kraftig markering av bøndenes misnøye med regjeringen i årets jordbruksoppgjør og synliggjøring av behovet for et løft i landbruksinntekta, sa fylkesleder i Møre og Romsdal Bondelag, Inge Martin Karlsvik, i ei pressemelding. I tillegg til fylkeslagets utsendte pressemelding og bilder, var det også omtaler i mange lokalaviser med bilder av lokale deltakere.

Markeringa for norsk matproduksjon var den største og det mest kraftfulle Bondetoget i Oslo siden 1987. Bakgården i Landbrukets Hus var mer enn full da bønder fra hele landet samlet seg før Bondelagsleder Nils T. Bjørke satte toget i bevegelse. Først i retning av Stortinget, dernest med kurs for Statsministerens kontor. Omlag 40 traktorer dannet en svært synlig avslutning på det store bondetoget. Bønder fra omtrent alle kommuner i Møre og Romsdal var representert med plakater i toget, og foran Stortinget fikk de også en prat med flere av stortingsrepresentantene fra fylket.

Deltakerne fra Møre og Romsdal reiste fra fire ulike flyplasser. Fylkeslaget dekket reise. Fylkeslaget hadde med 36 kommuneplakater til bondetoget som viste hvor vi kom fra. Etter at arrangementet var avsluttet ved statsministerens kontor, samlet alle fra Møre og Romsdal seg til felles bespisning på fylkeslagets regning på Peppes Pizza i Stortingsgata 4.

SAK 45/2012: Årsmøtet i Norges Bondelag på Lillehammer 13. og 14. juni

Utsendingar frå Møre og Romsdal er forutan fylkesleiar Inge Martin Karlsvik dei årsmøtevalde utsendingane Anne Katrine Jensen, Birgit Oline Kjerstad, Odd Helge Gangstad, Trond Malmedal, Petter Melchior og Oddvar Mikkelsen (vara for Arne Rekkedal, som har meldt forfall).

Arnar Lyche møter som organisasjonssjef. Odd Chr. Stenerud, Giske, deltek som ordstyrar og Arne Magnus Aasen, Tingvoll, som varaordstyrar i årsmøtet.

Vedlegg – protokoll frå styremøtet Norges Bondelag 23. mai:

Sak 46/12: Om rammebudsjett og kontingent 2013 – pkt D om forslaget frå Møre og Romsdal

Sak 48/12: Om instruks for valgnemnda og valg av leder – Innsendt forslag frå M&R støttes ikke

Sak 49/12: Om Landbruk og politikk fram mot valget 2013

Inge Martin, Arnar og Arne Magnus kjører med en bil måndag ettermiddag.

Fra Molde tirsdag ettermiddag: Trond kjører, Odd Helge, Anne Katrine og Birgit. Oddvar fra Dombås. Petter kjører over Geiranger

Innspill fra leder i Rauma Bondelag, Anders Øverbø (mottatt på e-post 31.mai – utdelt på møtet)

I referat frå styremøte i MR bondelag var det drøfta tema som måtte tas opp i generaldebatt på årsmøte i NB. Sakner her en debatt om beiteforskrift og husdyrgjødselhandtering. Bortsett frå økonomiske virkemiddel er det neppe noe som i større grad vil påvirke strukturutvikling enn korleis desse blir utforma, og fulgt opp i praksis. Politikere og folk flest ønsker flere dyr på beite og de ønsker bedre miljø og mindre utslipp (særlig når det er andre som må stå for reduksjon av utslipp). Dette er det kjempeviktig at næringa diskuterer internt, før myndighetene kjem med sine ensidige løsninger. Dersom man handterer dette på en god måte er det mulig å oppnå gode kompensasjoner for kostnadene med ei strengere forskrift. Men næringa MÅ diskutere dette og bli enig med seg sjølv om utviklinga.

Vedtak: Styret vil arbeide vidare med å fremme desse sakene og ved desse utsendingane:

M&R har to innlegg i generaldebatten

Inge Martin - om forhandlingene og aksjoner i jordbruksoppjøret

Birgit - beiteproblematikken

Temadebatt om landbruk og politikk fram mot valget 2013

Høre om Oddvar Mikkelsen vil ta innlegg om landbruk og ringvirkninger (jfr presseomtale etter møte i Surnadal 21. mai). Arnar tar kontakt med Oddvar om dette.

Surnadal Bondelag inviterte næringsaktørene i kommunen til temamøte om ringvirkningene fra landbruket. Målet var å bevisstgjøre hvor viktig landbruket egentlig er. Forsvinner landbruket forsvinner også mange andre arbeidsplasser. Alle som stilte på møtet stod i tur og orden fram og berettet om hvor mye landbruket betyr for akkurat deres bedrift.

Replikker tar de utsendinger som føler for det.

Styret gikk gjennom valnemnda si tilråding til styret i Noregs Bondelag, og støtter tilrådinga.

Saker innsendt fra Møre og Romsdal:

Sak 10 – om instruks for valnemnda

Møre og Romsdal Bondelag har i brev av 17. april 2012 (etter vedtak i styremøte 29. mai) fremmet sak til årsmøtet i Norges Bondelag om endring av instruks for valnemnda i Norges Bondelag når det gjelder valg av leder.

Styret i Møre og Romsdal mener det er viktig at det er fylkene, og dermed det regionale/lokale nivået i bondelaget, som skal ha eierskapet til valnemnda. De mener at det er en stor fordel at leder er kjent med de vurderinger som er gjort de tidligere år, og har erfaring fra bondelagets valnemnd sine rutiner og tidsplaner.

Møre og Romsdal mener at leder av valnemnda skal velges blant fylkeskandidatene som har fartstid fra valnemnda.

Styret i Norges Bondelag behandlet forslaget i styremøte 23. mai, og gjorde slikt **vedtak**:

Lederen av valnemnda i Norges Bondelag må ha god kjennskap bondelagets organisasjon, bred erfaring fra styrearbeid, og stor kontaktflate i landbruket.

Forslaget fra Møre og Romsdal Bondelag støttes ikke.

Vedtak: Fylkesleder Inge Martin Karlsvik tar kontakt med andre fylkesledere., og undersøker å få et annet fylke til å kjøre fram forslaget fra M&R i møtet i representantskapet.

Sak 8 - om kontingent til Norges Bondelag

Utskrift fra sakspapirene til årsmøtet i Norges Bondelag: **Innkomet sak fra styret i Møre og Romsdal Bondelag – Størrelsen på kontingenten i Norges Bondelag**

Det vises til styrevedtak i Møre og Romsdal Bondelag 29. mars 2012: (...) *Vi registrerer at mange medlemmer og potensielle medlemmer reagerer på kontingentens størrelse, og ber om at makstaket på kontingenten forblir uendret (...).* Styrevedtaket sier videre (...) *at eventuell økning i kontingenten hovedsakelig blir lagt på personlig medlemskap (...).*

Kontingentsatser og maksimumskontingent justeres som i punkt A i forslag til vedtak. Personlig kontingent til Norges Bondelag økes med 4,0 %, mens de ulike elementene i servicekontingent til Bondelagets Servicekontor AS økes med mellom 3,0 % og 3,9 %.

Maksimumskontingenten foreslås økt med 300 kr, fra kr 6.700,- til kr 7.000,-

En videreføring av maksimumskontingenten på nivå med satsen for 2012, vil i realiteten innebære frys i kontingentnivået fra 2012 til 2013 for de aller største bruksmedlemmene, mens de øvrige 60.000 medlemmene får normal kontingentøkning.

Vedtak: Styret merker seg at forslaget fra Møre og Romsdal ikke støttes av styret i Norges Bondelag. Fylkesleder Inge Martin Karlsvik undersøker med andre fylkesledere om støtte til forslaget fra Møre og Romsdal, og om det skal fremmes for årsmøtet.

SAK 46 /2012: Open Gard 2012 – søndag 26. august

Arrangører av Open gard i Møre og Romsdal i 2012

DATO	ARRANGØR	VERTSKAP	STAD	MERKN/INFO	Repr. frå styret
26. aug	Sykkylven BL	Arnt Ove Aure	Aure Samdrift, Sundalssetra		
26. aug	Averøy BL	Bådalen Samdrift			
26. aug	Fræna BL	Anne Rygg Lindseth og Jon Arne Lindseth			

Vedtak: Fylkeslaget deltek om vi blir førespurd og kan ha ein ministand med plakater og materiell.

SAK 47 /2012: Oppfølging av kurs for nye unge bønder

Kurs for unge bønder. Oppfølgingskurs for tidlegare deltakarar.

Vedlegg: Notat om oppfølgingstilbod, og førebels skisse til program.

I 2011 og 2012 har det totalt delteke 105 personar på kurs for unge bønder. Styret ønskjer oppfølgingskurs/samling for desse. Fylkeslaget har midlar til bruk for rekruttering.

Vedtak: Fylkeskontoret arbeider vidare med planane om å invitere tidlegare deltakarar på unge bønder-kurs til M&R Bondelag si landbrukskonferansen fredag 8. mars 2013, og halde eiga samling laurdag 9. mars, og med utferd/gardsbesøk fredag ettermiddag eller laurdag. Samarbeide med Bygdeungdomslaget om opplegget. Formidle bondens kvardag. Få bønder til å fortelle om drifta si.

SAK 48 /2012: Dato for styremøter og drøfting av aktivitetar hausten 2012**Styremøter:**

Tirsdag 18. september. Tema: Årsmøterunden.

Tirsdag 16. oktober

Onsdag 5. og torsdag 6. desember. Todagens styremøte. Sted: Eidsdal/Norrdal

Matfestivalen 22.-26.august: Styremedlemmer som har høve deltek på delar av programmet.

Ikkje eigen stand for Bondelaget, men deltek meir på aktivitetar og politiske samtaler.

Bonden representert gjennom Tine og Nortura, og dei må vere meir synlege der.

Dyregod-dagane 31.aug.-2. sept:

Samarbeid med Bioforsk og Landbruk Nordvest.

Årsmøterunden i lokallaga i oktober:

Lokallagsårsmøta bør haldast i tida 1. – 20. oktober.

Fylkeskontoret sender slik som i fjor før sommarferien ut liste med datoar og forslag til tema/innleiarar. Lokallaga gir tilbakemelding innan 15. september om endeleg dato for årsmøtet.

Ha plansjesett klart til styremøtet 18. september, med fokus på aksjoner og avisutklipp.

Vedtak: Styret går for det skisserte opplegget og ønskjer sterkt fokus på gjennomføring av alle lokale årsmøte i tidsrommet, og vil at styre og kontor medverkar til at det skjer. Fylkeslaget møter der ein blir bede om det. Fadder-liste sendes ikkje ut til lokallaga.

Leiarmøte/Midt-Norsk Temakonferanse, Royal Garden Hotell, Trondheim 7. og 8. november:

Deltakere: Alle lokale og regionale ledere i styrer, råd og utval i Midt-Norge i følgende organisasjoner: Nortura, Tine, Felleskjøpet, Hoff, Gjensidige, Landkreditt, Allskog, de tre fylkesbondelagene, de tre fylkessmåbrukerlagene, de tre fylkesorg av Norsk Landbruksrådgiving. Til saman ca 500 deltakere.

Onsdag separate møter mellom organisasjonene – bl.a. felles møte for de tre fylkesbondelagene.

Felles festmiddag for alle deltakere. Torsdag regional temakonferanse for alle deltakere.

Utkast til program utdelt. Styret ga tilbakemelding på innholdet, som blir sendt Sør-Trøndelag BL.

Forslag til møteleder begge dagene: Odd Christian Stenerud.

Generelt om begge møtedagene: Viktig med foredrag som inspirerer forsamlingen. Utkast til program vekker ikkje umiddelbar entusiasme i så måte.

Onsdag 7. november: Styret sier bestemt nei til sekvensen ”Kan det være moro å være lokallagsleder?” Den kan vi ta på egen hånd, er begrunnelsen. Styret er enige om at sekvensen om politisk jobbing med fordel kan flyttes fram. Det må være med en talfør politiker. Som erstatning for sekvensen som må gå ut foreslår styret å sette fokus på omdømmebygging. Forslag til innleder er Trond Blindheim. Ingebrigt Steen Jensen ble lansert som et annet alternativ. En time mellom programslett og middag er for knapt. Det må økes til 1,5 time.

Torsdag 8. november: Det er viktig at det er lederne i landbruksorganisasjonene med stor L som deltar i paneldebatten.

SAK 49 /2012: Orientering, drøfting og status av prosjekt ved Arnar Lyche

Rekrutteringsprosjekt: Det er laget skisse sammen med fylkesmannen, avventer nå møte med fylkeskommunen. Håp om å få i gang prosjektet til høsten. Når prosjektet har kommet i gang, ha styremøte i M&R Bondelag om prosjektet i lag med samarbeidspartnere.

Likestillingsprosjekt – arbeidsfrist for rapporten er 30. september FMLA er involvert. Hadde oppstartmøte 16. mai med deltakelse fra BKL, BU, FMLA og Rose Bergslid. Dybdeintervju med en del enkeltpersoner som har valgt å ta over gard eller som har tenkt overta. Får fram nyansene, ikke svar på selvfølgelighetene. Mange unge jenter tar over bruk og slutter etter tre-fire år. Få intervju med noen av disse. Planlegge fellesarrangement med BKL og BU om likestilling. Tenkt holdt i januar.

SAK 50/2012: Referatsaker**1 Medlemsutvikling hittil i år:**

Vedlegg: Medlemstal lokallaga pr. 25. mai 2012

Medlemstal 01/01-12: 3.368 **Medlemstal pr. 25. mai-12: 3.343 = -25**

Nyinnmelde hittil i 2012: 60

2 Arbeids- og møteplan 2012-2013

(Dato ajourført: 31. mai 2012)

Hautstferie i skulen: Veke 41 – 8.-12.oktober 2012

Vinterferie i skulen: Veke 8 – 18.-22. februar 2013

Dato/Månad	Tiltak/Arrangement	Stad	Deltakarar/Ansvarlege
31. mai	Styremøte/møte m/ årsmøteutsendingane		Styret + årsmøteuts.
13.-14. juni	Årsmøte Norges Bondelag	Lillehammer	Årsmøteutsendingar
22.-26.august	Den Norske Matfestivalen	Ålesund	
Søn.26. august	Open Gard	Rundt i fylket	Lokallaga
28.-29. august	Sekretariatskonferanse Norges Bondelag	Hønefoss	Heile fylkeskontoret
31.aug.-2. sept	Dyregod-dagane stand + evt møte	Gjemnes	
4.-5. sept	Landbrukskonferanse, Fylkesmannen	Geiranger	
18. September	Fylkesstyremøte		Styret
16. Oktober	Fylkesstyremøte		Styret
Oktober	Temadag Eigarskifte		
Innan 31. okt	Årsmøter i lokallaga		Medlemmene/lokallaga
7.-8. nov	Leiarmøte / Midt-Norsk Temakonferanse	Trondheim	Lokallagsstyra og fylkeslag
19.-21. nov	Tema- og skattekurs	Molde	Samarb. Rekneskapskontor
20. nov	Søknad Aktivt Lokallagsmidlar		Lokallaga
5.-6. Desember	Fylkesstyremøte		Styret
2013			
Januar	Fylkesstyremøte		Styret
Jan	Frist for lokallaga forslag til valnemnda		
jan / feb.	Møte i valnemnda		
ca. 1. feb	Lokallaga frist sende inn saker fylkesårsmøte		
Feb	Fylkesstyremøte (årsmeld/rekneskap)		Styret
Feb	Lokallaga frist uttale jordbruksavtala		
1. mars	Kontingentforfall		
Mars	Fylkesstyremøte (handsame jordbr.avtala)		Styret og samvirkerepr
8. Mars	Landbrukskonferanse	Ålesund	Landbruksinteresserte
8.-9.Mars	Årsmøte M&R Bondelag	Ålesund	Lokallaga, fylkeslaget

Agro Nordvest (for tillitsvalde i landbruksorganisasjonane i Sogn og Fjordane og Sunnmøre) blir halde i Loen 9. og 10. november 2012. Agro Hordaland blir halde i 2013. Dei to fylka vil halde arrangement kvart sitt år framover.

3 Representasjon og invitasjon til andre møter og arrangement:

5. juni: Møte med styret i Nesset Bondelag om jordvern, Arnar Lyche

8.juni: Seminar om landbruksmelding for Møre og Romsdal, Hotel Alexandra, Molde

Alle Bondelagets repr i arbeidsgrupper er invitert til å delta.

Kvifor landbruksmelding for Møre og Romsdal? Utviklingstrekk i landbruket i fylket. Orientering om prosessen med landbruksmelding v/landbruksdirektør Anne Berit Løset/fylkesagronom Synnøve Valle. Trender i landbruket i Møre og Romsdal: Kven er bonden i fylket vårt og korleis ser han/ ho på framtida? Presentasjon av resultat av spørjegransking v/ Forskar Brit Logstein, Bygdeforskning

Kva potensiale har Møre og Romsdal for å auke matproduksjonen? Kva krevst det av verkemiddel for å nå målet v/ Nestleiar i Nortura, Kari Redse Håskjold

22.-26.august: Den Norske Matfestivalen, Ålesund.

31.aug.-2. sept: Dyregod-dagane på Batnfjordsøra i Gjemnes: Stand og evt seminar

4.-5. sept: Fylkesmannens årlege landbrukskonferanse i Geiranger for landbruksforvaltninga. Fylkeskontoret.

4 Aktivitetar og møter i lokallaga

Rovde bondelag profilerte saman med Tine, Nortura og andre organisasjonar landbruket under "Kosterikje dagane" i Syvde i pinsa 25. - 27. mai.

Surnadal Bondelag – annonser i Driva og Trollheimsporten

Vedlegg – to stk annonser

Lokallaget har kjørt annonseserie på nett i Trollheimsporten, og de samme annonsene i papirutgaven av Driva i hele uke 21. For dette har de lagt ut kr 23500 + mva, og vil be nabolagene og fylkeslaget om litt økonomisk støtte til dette. Frivillige donasjoner mottas med takk.

Surnadal Bondelag - Møte om ringvirkninger

Surnadal Bondelag inviterte næringsaktørene i kommunen til temamøte 21. mai om ringvirkningene fra landbruket. Målet var å bevisstgjøre hvor viktig landbruket egentlig er. Forsvinner landbruket forsvinner også mange andre arbeidsplasser. Alle som stilte på møtet stod i tur og orden fram og berettet om hvor mye landbruket betyr for akkurat deres bedrift.

Det er viktig å belyse saka fra alle sider, og denne innfallsvinkelen har stort sett fått liten oppmerksomhet. Fylkeskontoret har i e-post berømmet Surnadal Bondelag for et godt initiativ, og oppfordret samtidig andre lokallag til å gjøre lignende tiltak i sin kommune.

Presseklipp fra og om temamøtet er lagt ut på hjemmesida – **Er avhengig av bøndene**

[Hjemmeside 23.05.2012] Surnadal Bondelag ønsker å gjøre folk oppmerksomme på alle ringvirkningene landbruket skaper i næringslivet for øvrig. Mandag formiddag inviterte leder i Bondelaget, Oddvar Mikkelsen, 16 lokale bedrifter til et felles treff på Landbrukshuset på Skei for å synliggjøre landbrukets betydning for det lokale næringslivet. Representanter for ulike bransjer var til stede, og på møtet ble det anslått at de som var der til sammen representerte 80-90 årsverk. Budskapet fra møtet var tydelig: Dersom landbruket forsvinner, er det ikke bare gårdbrukerne som forsvinner! **(Omtale i DRIVA, TROLLHEIMSPORTEN OG MØRE OG ROMSDAL)**

Gjemnes Bondelag - Bønder på ku-kafè

[Hjemmeside 10.05.2012] En gang i måneden møtes bønder på ku-kafe i Batnfjord. Latteren sitter løst. I lokalene i Gjemnes møter bønder og ikke-bønder opp til sosial samling der det diskuteres gårdsdrift og kommunesammenslåing **(TIDENS KRAV)**

5 Referat frå møter og arrangement

18.april: Stiftingsmøte - Studieforbundet næring og samfunn Møre og Romsdal

Halde på Felleskjøpet sitt møterom i Molde. Bakgrunnen for stiftingsmøtet at Studieforbundet Populus og Bygdefolkets Studieforbund frå 1.1.2012 er slått saman til **Studieforbundet næring og samfunn**. Lov om vaksenopplæring set krav om regional organisering av studieforbund.

Medlemsorganisasjonar i tidlegare BSF som direkte eller indirekte har kursaktivitet og representasjon i fylket var invitert til stiftingsmøtet. Det same gjeld medlemsorganisasjonar i Studieforbundet Populus. Atle Frantzen møtte for Bondelaget.

Styret ble: Styreleder: Anne Lise Hessen Følsvik (Folkeakademiet Midt-Norge), Nestleder: Atle Frantzen (Møre og Romsdal Bondelag), Styremedlem: Gerd Gunnerød (Landbruk Nordvest), Styremedlem: Reidun Ellingsgård (Kvinne- og familieforbundet), Styremedlem: Åsa Rejkestam (TINE Midt-Norge), 1.vara: Lise Hellandsvik (Teatrets Venner), 2.vara: Borghild Reenskaug (TINE Meieriet Vest), 3.vara: Gjertrud Vik (Kvinne- og familieforbundet).

25. april: Møte i Regional referansegruppe for Møre og Romsdal vannregion, Fylkeshuset Molde. Det vil bli holdt et møte på dagtid for bedrifter og organisasjoner, og et møte på ettermiddag/kveldstid for frivillige organisasjoner.

Det vil bli gitt ei orientering om vannforskriftsarbeidet i Møre og Romsdal av vannregionmyndigheten, fylkesmannen vil orientere om arbeidet med karakteriseringa av vannforekomstene i Møre og Romsdal, og det vil bli orientert om arbeidet med det neste høringsdokumentet, Vesentlege vassforvaltningsspørsmål. De regionale sidene til vannportalen <http://www.vannportalen.no/hoved.aspx?m=36255> har mer informasjon om arbeidet i Møre og Romsdal vannregion.

2. mai: Møte med pensjonistene på landbruksavdelinga, Fylkeshuset, Molde, Arnar Lyche

2. mai: Møte i verdiskapingsgruppa for Landbruksmeldinga, Fylkeshuset, Arnar Lyche, Oddvar Mikkelsen

3. mai: Møte med fylkesgruppa for landbrukshelsa, Arnar Lyche, Atle Frantzen

4. mai: Møte i analyse- og statistikkgruppe for Landbruksmeldinga, Fylkeshuset, Arild Erlie.

7. mai: Møte med prosjektet “Velg landbruk”, Fylkeshuset, Molde. Anne Katrine Jensen møtte for Bondelaget og Yngve Røøyen for M&R Bygdeungdomslag.

Bakgrunn for møtet var eit initiativ frå prosjektleder Mali Romestrand, som ville presentere prosjektet “Velg landbruk” for landbruksnæring og –forvaltning i Møre og Romsdal. Dette var også første møte for arbeidsgruppe kompetanse i arbeidet med landbruksmelding for Møre og Romsdal. “Velg landbruk” er finansiert over jordbruksavtalen og eigd av Bondelaget og Småbrukarlaget.

Oppsummering: Stikkord å jobbe vidare med, i landbruksmeldinga, i fylkeskommunen sitt arbeid med rekruttering og kompetanse, i utviklingsplan for Gjermundnes og i landbruket sine organisasjonar:

- Rådgivarane i ungdomsskulane i Møre og Romsdal må få betre kunnskap om mulighetene landbruksutdanninga i vidaregåande gjev.
- Landbruksnæringa må engasjere seg i utviklingsplan for Gjermundnes og fronte sine behov.
- Ungdom i målgruppa må høyrast.
- Samarbeidet skule og landbruksnæring må bli tettare.

Prosjektet Velg landbruk kan bistå lokale rekrutteringsprosjekt rundt i fylka. Viktig at initiativet kjem frå lokalt hald. Eivind Vartdal Ryste vil fungere som kontaktperson mellom velg landbruk og fylkeskommunen.

6 Orienteringssaker

6.1 Pressemelding frå M&R Bondelag 24. mai 2012:

Bondelaget oppfordrer bøndene til å verne om viltet

Hvert år blir hundrevis av rådyrkalver, andre dyreunger og fugleunger offer for knivene til bondens fôrhøster og slåmaskin. Det hender at også sjeldne og trua fuglearter går tapt. Møre og Romsdal Bondelag oppfordrer gardbrukerne til å gjøre enkle tiltak som kan redusere problemet.

Ofte velger viltet å stole på kamouflasjen, og holder seg i ro i graset i stedet for å rømme. Den vanlige måten å slå på er å kjøre i ring på engstykket, og slå innover mot midten. De dyra som blir innringet, vil med stor sannsynlighet bli tatt av maskinene. Dette er også trasig for bøndene som lever og arbeider i nærkontakt med dyra, og opplever å finne døde dyr i fôret.

Hva kan gjøres med dette? For rådyrkalvene er det et tips å sette opp en staur med et klesplagg på i enga der en skal slå dagen etter. Da vil rådyrmora kjenne seg utrygg og ta med kalvene bort fra stykket.

Å legge om slåttemønsteret er et annet effektivt tiltak, og det virker for alle dyr og fugler. Poenget er at en bør slå utover, spesielt på de siste delene av et stykke. Dette er spesielt viktig mot skogkanten eller mot stranda, slik at dyra kan få rømme unna, sier organisasjonssjef Arnar Lyche. Det er laget en brosjyre for fuglearten åkerrikse som har noen forslag til alternative slåttemønstre.

Link til åkerriksebrosjyren: <http://fylkesmannen.no/fagom.aspx?m=49918&amid=2569147>

6.2 Innspill 8. mai fra org.-sjef Arnar Lyche til næringspolitisk avdeling i Norges Bondelag om klimameldingen

Legger ved Bioforskrappport om drenering og ei prosjektoppgave som vi skrev i forbindelse med videreutdanningskurs om klimatiltak i landbruket. Sensorrapporten er ikke lagt ved for å skryte, men for å dokumentere at vi har de lærde i ryggen.

Slik jeg ser det er biogassatsingen som det er lagt opp til i klimameldingen, et typisk ”skrivebordstiltak”. Det kan umulig la seg gjennomføre i praksis å sluse 30 prosent av husdyrgjødsel gjennom biogassanlegg. Husdyrgjødselmengden er enorm og tørrstoffinnholdet er anslagsvis på 4-8 prosent. På sikt kan kanskje ny separeringsteknologi gjøre det mulig å frakte den tørre delen, men det er i så fall langt opp og fram. Viss vi antar at hver melkeprodusent i snitt har 1000 tonn husdyrgjødsel/vatn per år, er vi kanskje ikke så langt unna sannheten. Til sammenligning er samlet volum sauekjøtt produsert i Norge på 25 000 tonn. I tillegg til møkka skal fraktes inn til kraftverket, skal bioresten også fraktes tilbake.

Jeg har vært på befaring på 4 av 5 biogassanlegg for husdyrgjødsel som er i drift i Norge. I Værdal, på Skjetten, på Tomb og på Tingvoll. Alle fire sliter i mer eller mindre grad. Det sies at det siste anlegget – Åna krets-fengsel, er det som fungerer best. Jeg legger ved link til en artikkel jeg skrev om anlegget i Værdal. Den skrevet i januar 2011, men jeg tror at bonden sliter med gassproduksjonen fortsatt.

Jeg tror det er uklokt av Bondelaget og støtte regjeringens satsing på biogass. Det kommer til å koste flekk, og de færreste bønder får nytte av satsingen. Bondelaget bør argumentere for tiltak i Klimakur som berører bondens produksjon mer direkte. Gode eksempler er satsing på drenering og på bedre utnyttelse av husdyrgjødsel.

6.3 Info om kraftaktivitet i Møre og Romsdal 27. april e-post fra prosjektleder Terje Engvik

Nytilsett prosjektleder for småkraftutvikling i Norddal – Robert Rønstad - invitert til ope kveldsmøte 26. april på Jordbærstova i Valldal. Det var stor interesse med 30 frammøtte. Som rimeleg kan vere, var det eit hovudfokus på småkraft i verna vassdrag. Tafjord Kraft køyrer no ein offensiv for å få avtalar med fallrettseigarane – ut frå å ein langsiktig strategi om oppheving av eller lemping av reglane for kraftproduksjon i verna vassdrag.

Kveldsmøte i Sykkylven 3. mai, der aktuelle fallrettseigarar i kommunen skal få informasjon.

Vindkraft er det stille om frå Møre og Romsdal – bortsett ifrå at eg har kontakt med og følgjer utviklinga til dei nye gardsvindmølleaktørane i Wind Energy Nordic i Ørsta. Så skal eg på jubileumskonferanse på Smøla 4. og 5. september, arrangert av Nasjonalt Vindkraftsenter.

Terje Engvik, Prosjektleder Prosjekt fornybar elproduksjon i landbruket, Norges Bondelag

6.4 – Brann og Sikkerhet i Landbruket

Årets 2. aksjonsuke vedrørende «Brann og Sikkerhet i Landbruket i uke 22 (28.mai-1.juni) med besøk/tilsyn hos 14 bønder i alt 6 kommuner.

Samtidig tilsyn av 4 tilsynsetater i Midt-Norge: Mattilsynet, Det lokale Brannvesen, Det lokale EL- tilsynet og Arbeidstilsynet vil også i 2012 fokusere på landbruket på i Midt-Norge. I **uke 22** vil vi gjennomføre tilsyn i Oppdal-, Midtre/ Gauldal-, Surnadal-, Rindal-, Fræna- og Misund kommune

Bakgrunnen for samtidige tilsynsbesøkene er å få til en samlet innsats for å forebygge brann og ulykker i landbruksnæringa. Landbruket er en ulykkesutsatt næring med mange alvorlige ulykker årlig og høye tall når det gjelder dødsulykker. Hvert år registreres det også katastrofale branner som går ut over mennesker og dyr i næringa.

Ved å gjennomføre samtidig tilsynsbesøk vil dette være en vinn-vinn situasjon for begge parter. Gårdbrukeren kan forholde seg til tilsynsetatene samlet på samme dag og tilsyn på denne måten er faglig stimulerende for tilsynsetatene og setter forskriftskravene inn i en større sammenheng på tvers av tilsynsetatene. I tillegg til å forvalte hvert sitt regelverk vil kommunikasjonen under tilsynsbesøket preges av veiledning og forebygging.

Med denne formen for tilsyn ønsker tilsynsetatene i samarbeid med den enkelte bonde å oppnå forebyggende tiltak rettet mot brann og ulykker.

Det er fastsatt tre tilsynsuker, UKE 13, 22 og uke 40. Tilsynsobjektene vil bli plukket ut blant gårdsbruk i de forskjellige kommuner, og det vil bli rettet hovedfokus mot bønder som driver med produksjon av sau og storfe. Alle utplukkede gårdsbruk vil bli tilskrevet i forkant av tilsynsbesøket og tidspunkt for tilsynsbesøket vil bli fastsatt i et felles varslingsbrev.

[Hjemmeside 29.05.2012] Samordna tilsyn på gårdsbruk

I 2011 var det 18 fjøsbranner i Møre og Romsdal. I 2011 døde 54 personer på jobb her i landet, av disse var 13 bønder. Dette er stygge tall, og dette ønska Norges Bondelag og forsikringsselskapene å gjøre noe med. Det var opptakten til prosjektet "Brann og sikkerhet i landbruket", der 4 tilsynsetater samarbeider. I dag er de på tilsyn på tre gårdsbruk i Rindal, i morgen er det Surnadal sin tur. **(TROLLHEIMSPORTEN)**

6.5 Saker frå Bygdekvinnelaget

På styremøte 27. april konstituering av styret: Leder: Christine Strandmann, Nestleder: Karin M. Vartdal, Sekretær: Gunvor Frisvold, Kasserer: Karin M. Vartdal, Studieleder: Marie Walseth

Leder bygdekvinner med et hjerte for hele verden

[Hjemmeside 09.05.2012] Bygdekvinnelagets nye leder i Møre og Romsdal er ikke som andre bygdekvinner. Hun bor i byen, er yogalærer og har et globalt perspektiv. - Jeg kan egentlig ingenting om gårdsdrift, altså, sier Christine Strandmann **(NATIONEN)**

6.6 Saker frå Bygdeungdomslaget

Arrangerer Midt-norsk BU-festival 15.-17. juni. Har nylig holdt lokallagshelg i fylket. Bygdeungdomslaget skal delta på Dyregod-dagene i Gjemnes og laksefestival i Surnadal. Promotere organisasjonen på Gjermundnes overfor elevene der. Samme utfordring som Bondelaget å få opp medlemstallet i organisasjonen.

Leserinnlegg frå Bygdeungdomslaget - Utan rekruttering dør landbruket

[Hjemmeside 31.05.2012] Møre og Romsdal bygdeungdomslag er ein av fleire aktørar som i desse dagar engasjerer seg til fordel for norsk landbruk. Utan rekruttering dør norsk landbruk. Vi meiner vilkåra for landbruket må bli betre for at unge i dag skal tole å satse på ei framtid innanfor næringa. - Ungdommane må vita at investeringane dei gjer, er forsvarlege, skriv fylkesleiar Yngve Røøyen og styremedlem Solmund Solstad i Møre og Romsdal Bygdeungdomslag i eit lesarinnlegg.

6.7 Eventuelt - Anne Katrine Jensen orienterte om flere saker:

Skoleutvalget på Gjermundnes: Fylkestinget har bevilget midler til ridehall med mva 12 mill, men 12 mill er kostnaden på bygginga eks mva. Skoleutvalget arbeider nå opp mot politikerne for å forhindre at planene utsettes.

Møte i styret i Innovasjon Norge: Anne Katrine orienterte styremedlemmene i Innovasjon om jordbruksforhandlingene og bakgrunnen for aksjonene.

Årsrapport 2011 for Møre og Romsdal Innovasjon Norge delt ut til styret i M&R Bondelag.

Politikerkontakt: Anne Katrine mente landbruket bør komme inn på ulike næringskonferanser for å orientere om landbruksnæringa.

Andre saker lagt ut på M&R Bondelag si heimeside - www.bondelaget.no/moreogromsdal

Skitt la gå - det er vår i lufta!

[26.04.2012] - Den som har en nese så fin at den ikke tåler skitlukt, bør slett ikke bo i Fræna, humrer bonde Elling Kvammen (53). For tida har han knapt nok tid til å sove. Han sprer møkk for harde livet, innimellom lamming og en haug med andre gjøremål på garden. **(ROMSDALS BUDSTIKKE)**

Tine drysser penger over melkebøndene

[25.04.2012] Nær 600 millioner kroner blir tilført Tines eiere, de norske melkebøndene, etter det beste resultat i samvirkeselskapets historie. Inkludert etterbetalinga på 42 øre per levert liter fra Tine, nådde melkeprisen i fjor 4,74 kroner per liter til bonden. Det er ny rekord. - Veldig gledelig, og forsåvidt også godt kjent blant bøndene, forteller ordfører i Norges Bondelag, Odd Christian Stenerud på Godøya. **(SUNNMØRSPOSTEN)**

Møtet slutt kl. 16.30 Arild Erlien - ref

VEDLEGG TIL STYREPROTOKOLL

PRESSEKLIPP OG OMTALE HJEMMESIDE M&R BONDELAG – MAI 2012

Møtte stor sympati i Oslo

[26.05.2012] - Det var kjekt å sjå kor stor sympati vi møtte i Oslo. Det var tydeleg at folk flest har forståing for at det vert aksjonert, seier Tore Våde. Han er leiar i Austefjord Bondelag, som er eitt av to bondelag i Volda. - Vi har forstått det som at det var Arbeiderpartiet som ikkje var villige til å legge meir i potten. Men eg vil heller ikke fritta SV. Dei har heller ikkje stått på for at vi skal få betre rammevilkår, seier den lokale SV-politikaren (**MØRE-NYTT**)

Hør bondelagslederen blir rundlurt på 1FM

[25.05.2012] Radio 1FM i Molde har et fast innslag der de ringer opp folk for å lure dem, og denne gangen hadde Odd Arne Halaas ringt lederen i Møre og Romsdal Bondelag, Inge Martin Karlsvik. Odd Arne utgir seg for å være vaktmester på Fylkeshuset og sier at det er oppdaget sprekker i betongen etter alle traktorene som var der forrige uke. Men det er ikke bondelagslederen uten videre villig til å betale for... (**ROMSDALS BUDSTIKKE**)

Løftet bondesaken til Ap-toppen

[24.05.2012] Ordfører Mons Otnes (Ap), Surnadal, lovet bondelagsleder Oddvar Mikkelsen at bondens lønn skulle tas opp i Ap. Det har han nå gjort. Det kom få konkrete svar da ordføreren tok opp de avbrutte landbruksforhandlingene med sin partitopp. (**DRIVA**)

Knut Hustad: - Trur det kjem eit betre tilbod neste år

[24.05.2012] Leiar Knut Hustad i Hjørundfjord Bondelag var saman med to tusen andre bønder måndag i Oslo for å demonstrere mot årets landbruksoppgjær. - Eg trur det kjem eit betre tilbod neste år. (**MØRE-NYTT**)

Satsar på forhandlingar neste år

[24.05.2012] Knut Ole Overå er i Stordal og gjødslar markene som skal sikre det fôret han treng til sauer og kyr på Overå. På Overå i Liabygda har Knut Ole i overkant av 100 vinterfôra sauer og 16 mjølkekyr pluss påsett. 220 lam har sett dagens lys der og no gjødslar han marker og legg att andre. Det at bøndene no har brote forhandlingane med staten synest han er heilt greitt. – Det kan gjere at det kjem eit betre tilbod neste år, slik at det monnar skikkeleg. Eit lite tillegg vert fort spist opp av auka kostnader, seier Knut Ole Overå som er medlem i Bondelaget. (**STORFJORDNYTT**)

Ville gitt 500 mill i tillegg

[22.05.2012] Bondelagsleder Inge Martin Karlsvik tror ikke bøndene ville oppnådd så mye mer ved å fortsette forhandlingene med staten. Hadde stortingspolitiker Jenny Klinge (Sp) fått bestemme, hadde bøndene blitt tilbudt en halv milliard kroner mer fra staten i jordbruksoppgjøret. På lederplass idag skriver Romsdals Budstikke at på sikt handler det om å gi bonden levelige inntektsmuligheter slik at ungdom ser for seg ei framtid som aktiv bonde. (**ROMSDALS BUDSTIKKE**)

80 møringer i bondetoget i Oslo

[22.05.2012] En delegasjon på 80 bønder og bygdefolk fra nesten alle kommuner i Møre og Romsdal satte sammen med 2.500 andre fra hele landet sitt preg på Oslo sentrum mandag 21. mai under "Opptog for norsk matproduksjon". Hele 12 elever fra landbruksskolen på Gjermundnes deltok i bondetoget. (**Pressemelding fra M&R Bondelag**)

Ville gitt 500 mill i tillegg

[22.05.2012] Bondelagsleder Inge Martin Karlsvik tror ikke bøndene ville oppnådd så mye mer ved å fortsette forhandlingene med staten. Hadde stortingspolitiker Jenny Klinge (Sp) fått bestemme, hadde bøndene blitt tilbudt en halv milliard kroner mer fra staten i jordbruksoppgjøret. På lederplass idag skriver Romsdals Budstikke at på sikt handler det om å gi bonden levelige inntektsmuligheter slik at ungdom ser for seg ei framtid som aktiv bonde. (**ROMSDALS BUDSTIKKE**)

Er vi ein utdøvande rase?

[22.05.2012] Dei stiller seg slike spørsmål gardbrukarane både på Vokse og andra stader i landet. - Folk er villige til å betale litt meir for maten om det skal til for at norsk landbruksbasert matproduksjon ikkje døyr ut. Det seier leiar i Sande Bondelag, Britt Harøy (**VESTLANDSNYTT**)

Siste melkeprodusent i Frei

[21.05.2012] Alene igjen sitter Jens Lien og sønnen Odd Arne som melkeprodusenter i Frei. Tross dårlig tilbud i landbruksoppgjøret, håper en ny generasjon å kunne leve av å melke kyr (**TIDENS KRAV**)

Lederen for BONDEHÆREN

[19.05.2012] Bondeopprør har lange tradisjoner i norsk historie. Det kunne gå blodig for seg. Nå kjemper bøndene med fredelige midler for at norsk landbruk skal ha ei framtid. For Inge Martin Karlsvik har det vært en særdeles travel uke. Som aktiv gardbruker er han i full gang med våronna, i tillegg skal han stille fjøsen og være leder for flere tusen arge bønder (**ROMSDALS BUDSTIKKE**)

Blokaden fikk små konsekvenser

[19.05.2012] Bøndernes blokade av Sunnmørspostens trykkeri natt til fredag førte bare til mindre forsinkelser ut til abonnentene. (SUNNMØRSPOSTEN)

Bønder blokkerte Sunnmørsposten

[18.05.2012] Et titall bønder fra Sunnmøre deltok i aksjonen mot Sunnmørspostens trykkeri i natt. Traktorer sperret utkjøringen fra trykkeriet. – Hensikten med aksjonen er å få oppmerksomhet om bøndernes krav, sier talsmann for aksjonistene, Odd Einar Fjørtoft til NRK. – Vi blokkerte utkjøringen av avisen for å få et talerør ut mot forbrukerne, i forhold til det næringen trenger mye bedre rammevilkår hvis vi skal fortsette å kunne produsere mat framover i Norge, sier Fjørtoft. Fjørtoft sier at de også er misfornøyde med Sunnmørspostens dekning av bøndernes krav. (NRK MØRE OG ROMSDAL)

Fra ord til handling

[18.05.2012] - Norske myndigheter burde nå gå fra gode ord til handling, og sikre økonomien til matproduksjonen, men det fortsatt er bønder igjen. Bønder som har den kunnskapen som skal til for å lage trygg og god mat, skriver melkebonde og styreleder i Felleskjøpet Nordmøre og Romsdal, Olav Håkon Ulfsnes, i et leserinnlegg (TIDENS KRAV)

Bondeaksjonane gav kortvarig "brødkrise"

[16.05.2012] Tysdag ettermiddag var det tomt for brød i Ørsta. - Vi er glade for at aksjonane er avslutta. Vi har fått markert synspunktet vårt, og eg er også overtydd om at vi har sympati og forståing, seier leiar i Hjørundfjord Bondelag, Knut Hus-tad (MØRE-NYTT)

Bønder fra Stranda og Sykkylven til "by'n" i protest

[16.05.2012] Bønderne er svært skuffa og frustrerte over staten sitt tilbud til næringa. Tysdag deltok fleire bønder frå Sykkylven, Stranda og Sunnlyven i ein traktoraksjon på Moa. Sjå bileter frå avreise (SYKKYLVSBLADET OG SUNNMØRINGEN)

Aksjonerte for bedre vilkår foran Fylkeshuset i Molde

[16.05.2012] Først kom det fem. Så 51. Tilsammen 60 traktorer sperret Fylkeshuset inne i går ettermiddag. - Dere har stor "goodwill" hos folk, ikke aksjoner slik at den blir skadet, rådet fylkersordfører Jon Aasen. Fylkesleder i Bondelaget, Inge Martin Karlsvik, holdt appell foran Fylkeshuset med blant annet fylkesmann Lodve Solholm som tilhører. (ROMSDALS BUDSTIKKE)

Bondemonstring i Kristiansund

[16.05.2012] Mer enn 50 nordmørstraktorer kjørte i går traktor til byen for å demonstrere for bedre kår for de som driver gård - og for å hamstre brød. (TIDENS KRAV)

Bondeopprør i Surnadal

[16.05.2012] Lørdag ble det som kjent brudd i jordbruksforhandlingane som følge av et for stort gap mellom krav og tilbud. Tilbudet førte til at bønder over hele landet har aksjonert for å vise politikerne sin misnøye og sitt engasjement. Mandag aksjonerte også bønderne i Surnadal (DRIVA)

Gjermundnes-elever blokkerte fergekaia

[15.05.2012] Elever ved Gjermundnes videregående skole stengte fergekaia ved Furneset i Vestnes for all trafikk en time tirsdag ettermiddag. (NRK Møre og Romsdal og Smp.no)

Bondeungdom sperret veien – bilistene ble rasende

[15.05.2012] Ungdommer med «Kjærleik til norsk landbruk» sperret tirsdag ettermiddag E39 ved ferjekaien på Vestnes i Møre og Romsdal. For tirsdag ettermiddag vokste ferjekøen seg lengre og lengre ved ferjekaien på Vestnes utenfor Molde, fordi et 40-talls ungdommer hadde sperret veien med traktorer og høyballer. Ungdommene var fra Gjermundnes landbruks-skole. Veisperringen var en sympatiaksjon for bønderne. (TV2-Nyhetene)

200 traktorer på bytur og mye brøddoppkjøp

[15.05.2012] 200 traktorer deltok i de kraftfulle markeringene i de tre største byene i Møre og Romsdal idag. I Ålesund var det 80 traktorer fra mange Sunnmørskommuner i kolonnen inn til Moa og samling på Felleskjøpet. I Molde kjørte over 60 traktorer gjennom Storgata til Fylkeshuset, der fylkesleder Inge Martin Karlsvik holdt appell med bl.a. fylkesmann Lodve Solholm og fylkesordfører Jon Aasen som tilhørere. I Kristiansund samlet Nordmørsbønderne 55 traktorer i kolonnen fra Futura og inn til byen, der bønderne etterpå samlet seg på kaia og delte ut løpesedler. Og i alle fylkets kommuner har det vært stort oppkjøp og hamstring av brød. (Hjemmeside M&R Bondelag)

Bønderne aksjonerer

[15.05.2012] Bønderne hamstrer brød og tar traktoren med ut på veiene. – Norsk mat er ingen selvfølge, sier Elling Kvammen. I Møre og Romsdal har bønderne lagt ut på hovedveiene for å samles til demonstrasjoner. Før traktorkolonnen startet i Elnesvågen i Fræna i Romsdal i formiddag, forsynte bønderne seg fra brødhyllene. På Futura kjøpesenter ved innfartsåren til Kristiansund samlet flere bønder seg i formiddag for å kjøre inn til Kristiansund. Bønderne kommer fra Averøy, Gjemnes,

Tingvoll, Halså, Smøla og Aure. Bønder fra Stranda, Giske, Sykkylven, Ørskog, Skodje og Haram samlet seg på Moa i Ålesund i ettermiddag. Om lag 80 traktorer deltok i kolonnen inn til byen. **(NRK MØRE OG ROMSDAL)**

- Vestnes-bønder på krigsstien

[15.05.2012] Opprørte bønder fra Vestnes tok ferja over fjorden til Molde i går, og med seg hadde de både et tømmerlass og høyballer. 50-60 bønder mønstret med store traktorer utenfor Fylkeshuset i Molde, der fylkesordfører Jon Aasen og fylkesmann Lodve Solholm hørte på appellen til Inge Martin Karlsvik, leder i Møre og Romsdal Bondelag. **(Smp.no - Sunnmørsposten)**

Traktoraksjon i Volda

[15.05.2012] Bønder frå Volda og Ørsta danna kollonne med traktorar som sperra inngangen til rådhuset i Volda måndag føremiddag. Nær 40 traktorar køyrde i kolonne frå Bondalen til Ørsta og vidare til Volda. Utanfor kommunehuset i Volda heldt bøndene ein apell for ordførar Arild Iversen. – Regjeringa sitt tilbod i forhandlingane vil føre til at inntektsgapet mellom bønder og andre grupper vil auke. Dette vil føre til færre bønder, også i vårt område, sa Knut Hustad, som er leiar i Hjørundfjorden Bondelag. **(Smp.no - SUNNMØRSPOSTEN)**

Bondeaksjon på Bolsøya - ufrivillig rundtur rundt øya

[15.05.2012] Frustrerte bønder fra Molde bondelag stoppet mandag trafikken på fylkesvegen på Bolsøya mellom Molde og Åndalsnes. Aksjonen varte i en halvtime. Tunge kjøretøy ble sluppet gjennom, mens personbiler fikk en ufrivillig tur Bolsøya rundt. Der fikk de se kuslepp. **(ROMSDALS BUDSTIKKE)**

Bøndene inntok Molde

[15.05.2012] Lokallagene på Romsdalshalvøya hadde sjøl tatt initiativ til aksjonen, fylkesleder i Bondelaget Inge Martin Karlsvik fra Eide holdt appellen foran blant andre fylkesordfører Jon Aasen og fylkesmann Lodve Solholm. - Pilen for landbruket peker nedover og utviklingen går fort. I Møre og Romsdal er jordbruksarealet redusert med 52.000 dekar på ti år. Det tilsvarer omtrent alt i vår største landbrukskommune Fræna, påpekte Karlsvik. **(Rb-nett - ROMSDALS BUDSTIKKE)**

Hvis staten ikke innfrir løftene: - Orker ikke mer og gir opp garden

[15.05.2012] Oddveig Gikling-Bjørnå har drevet gard på Fale i Sunndal i 13 år. Nå kan det gå mot slutten for gårdsdrifta hvis myndighetene fortsetter å sultefore bøndene **(AURE AVIS)**

Til byen for å spe på inntekten

[15.05.2012] De hadde tatt på seg finklær og reiste til byen for å finne seg arbeid. Rauma Bondelag aksjonerte i Åndalsnes i går for å markere misnøye med statens tilbud i jordbruksoppgjøret. - Det er mulig å tjene mer på å plante blomster på Åndalsnes enn vi gjør med å ta ansvaret for norsk matproduksjon, sier Anders Øverbø sammen med Stig Brøste i Rauma Bondelag **(ÅNDALSNES AVIS)**

Bønder i Ørsta og Volda i kø i for høgare lønn

[15.05.2012] Bøndene i Ørsta og Volda stilte måndag mannsterkt opp og laga traktorkolonne på E39 i protest mot landbruksministeren sitt tilbod i jordbruksforhandlingane. **(MØRE-NYTT)**

Sinte bønder på rekke og rad i Surnadal

[15.05.2012] Misfornøyde bønder i Surnadal spredte sitt budskap - og ikke møkk - under en markering mot landbruksoppgjøret mandag formiddag. Oppimot 30 traktorer satte sitt preg på Surnadal Sentrum, Skei mandag morgen. For å markere sin misnøye med Statens tilbud i landbruksforhandlingene, samlet de lokale bondelagene i Surnadal, Todalen og Rindal cirka 80 mer eller mindre sinte aktører fra landbruket. **(tk.no - TIDENS KRAV)**

Viste sin misnøye på Sunndalsøra

[15.05.2012] Mange bønder kastet seg rundt og stilte på kort varsel i spontanaksjonen på Sunndalsøra mandag formiddag. – Vi er veldig fornøyde med oppmøtet, sier leder Ole Magne Bjørnhjell i Sunndal Bondelag. Også de to andre lokallagene i kommunen, Ålvund og Øksendal, støttet opp om aksjonen og deltok i markeringen. **(AVISA DRIVA)**

Brød seg ikke om bøndenes aksjon

[15.05.2012] Men det minket på brødet hos Rema på Sunndalsøra. Litt over klokka ni tirsdag morgen møtte en håndfull bønder fra Sunndal opp hos Rema 1000 i Amfi Sunndal. Stille og rolig trillet de innover i butikken med hver sin handlevogn fram til brøddisken bakerst i butikken. Der plukket de diskret med seg ti brød hver, og trillet tilbake til kassen for å betale. **(AURA AVIS)**

Medieviter i Volda: – Skader ikke bøndenes omdømme

[15.05.2012] Erling Siversten, førsteamanuensis i medievitenskap ved Høgskulen i Volda, mener bøndene er dyktige i valg av aksjonsformer som fanger oppmerksomhet. – Bøndene har mye staffasje de kan bruke. De har jo traktorer, tilgang til tomater og gamle høyballer. De kan lett lage en stor scene som fanger oppmerksomheten, sier medieviteren. **(NRK MØRE OG ROMSDAL)**

Mange aksjoner mandag – nye markeringer tirsdag

[14.05.2012] Som presseklippene og sakene under viser, har det mandag vært mange aksjoner og markeringer rundt om i Møre og Romsdal. Tirsdag 15. mai er det varslet traktormarkeringer i det tre største byene i fylket, Ålesund, Molde og Kristiansund. (Hjemmeside M&R Bondelag)

Til byen for arbeid

[14.05.2012] Rauma Bondelag med kreativ aksjon mandag. - Etter det svært dårlige tilbudet fra staten i årets jordbruksforhandlinger må vi raumabøndene dra inn til byen for å finne oss arbeid for å sikre mer inntekter, forteller leder i Rauma Bondelag, Anders Øverbø til **Rbnett – Romsdals Budstikke**

Ørsta og Volda: – I nokre bygder er der ikkje gardsbruk att

[14.05.2012] Bønder frå Ørsta og Volda køyrde i dag i kolonne med om lag 30 traktorar frå Sæbø via Ørsta til Volda. På denne måten protesterte dei mot tilbudet som staten la fram i jordbruksforhandlingane. – Eg er utruleg stolt over måten vi har gjennomført denne aksjonen på. Det var litt telefoning i går, og så møter heile gjengen opp, seier aksjonsleiar Knut Hustad til **NRK MØRE OG ROMSDAL**

- Landbruket er i fare

[14.05.2012] Bønder rundt om i heile landet markerer i dag misnøye mot staten sitt tilbod i jordbruksoppgjeret. – Vi er misnøgdde med tilbudet som kom. Spesielt fordi forventningane vi fekk etter Stortingsmeldinga, ikkje ser ut til å vere oppfylt på nokon slags måte, seier bonde Anders Øverbø i Bondelaget i Rauma. (**NRK MØRE OG ROMSDAL**)

Bønder til traktoraksjon i Ålesund

[14.05.2012] Dei vil vise sin misnøye med landbruksoppgjeret og rammevilkåra til næringa. – Vi kjem til å køyre inn traktorane frå heile Sunnmøre til samling utanfor Felleskjøpet i Breivika i Ålesund tysdag kl 13. Alle bønder som vil delta, er hjarteleg velkomne, seier aksjonsleiar Odd Einar Fjørtoft (**SUNNMØRSPOSTEN**)

M&R Bondelag støtter bruddet

[12.05.2012] Landbrukets organisasjonar har brutt jordbruksforhandlingene og avvist regjeringas tilbud. – Møre og Romsdal Bondelag støtter at Bondelaget ikkje kan ta ansvar for en jordbruksavtale som ikkje tar Stortingets vedtak om økt matproduksjon på alvor, understreker fylkesleder i Møre og Romsdal Bondelag, Inge Martin Karlsvik. (**Pressemelding fra M&R Bondelag**)

Fylkesnestleiar i Sp ber regjeringa kome med nytt tilbod

[12.05.2012] - Regjeringa må kome med eit nytt tilbod i landbruksforhandlingane. Det fyrste tilbodet er ikkje godt nok. Det seier nestleiar Ola Perry Saure i Møre og Romsdal Senterparti. - Det må visast vilje frå regjeringa si side til at bøndene får eit inncome dei kan leve av, seier Saure (**MØRE-NYTT**)

Slaktar regjerings-Sp

[12.05.2012] - Lokallagsleiarar i heile fylket føler seg vonbrotne og djupt såra over at staten berre tilbyr 900 millionar kroner i landbruksforhandlingane. Det seier leiar Knut Hustad i Hjørundfjord Bondelag. Han er alt anna enn nøgd med tilbudet regjeringa har servert bøndene, og er forundra over at Senterpartiet i det heile sit i regjering (**MØRE-NYTT**)

– Regjeringa tar ikkje ansvar

[12.05.2012] – Regjeringa har selv bidratt til å bygge opp forventningene blant bønder over hele landet ved å si at jordbruksoppgjeret skulle konkretisere landbruksmeldinga med offensive tiltak. Da kan det ikkje komme overraskende at vi bryter årets forhandlinger på et lavt og defensivt tilbud, sier Inge Martin Karlsvik, fylkesleder i Møre og Romsdal Bondelag. (**NRK Møre og Romsdal**)

Bondelagsleiar misnøgd: - Skammeleg tilbod

[11.05.2012] Bondelagsleiar i Surnadal, Oddvar Mikkelsen, konstaterer stor avstand mellom krav og tilbod i jordbruksoppgjeret. - Vi vil aldri klare å oppretthalde den sjølvforsyningsgraden som landbruksmeldinga legg opp til om vi ender opp med eit jordbruksoppgjær i høve til tilbodet frå staten, meiner Oddvar Mikkelsen (**DRIVA**)

Misnøye med tilbudet fra staten

[10.05.2012] - Statens tilbud i jordbruksforhandlingene provoserer. Det vil øke inntektsgapet mellom bøndene og andre grupper. Det mener lederen i Møre og Romsdal Bondelag, Inge Martin Karlsvik (**ROMSDALS BUDSTIKKE**)

Statens tilbud provoserer

[09.05.2012] Leder i Møre og Romsdal Bondelag, Inge Martin Karlsvik, mener staten ikkje tar sin egen landbruksmelding på alvor når bøndene får tilbud om bare 13.000 kroner i økt inntekt per årsverk. Det er forventet at andre grupper i år får en lønnsøkning på 17.000 kroner. (**Pressemelding fra M&R Bondelag**)

- Vi er som "kjerringa mot strømmen"

[08.05.2012] Inge Martin Karlsvik og Ronny Halås i Eide trosser utviklinga i Møre og Romsdal. Karlsvik har investert nesten sju millionar kroner på sitt melkebruk, og Halås har 300 norsk sau i tillegg til 100 utegangersau. Begge mener det er liv laga i norsk landbruk tross alle odds. – Ja, vi er nok som "kjerringa mot strømmen", sier de to med glimt i øyet (GARDSPLASSEN.NO)

Realismen i å produsere mat

[07.05.2012] Møre og Romsdal Bondelag mener den store mangelen på realisme ligger i å tro at norske bønder vil jobbe stadig mer for en inntekt som sakter akterut i forhold til alle andre grupper. Det er mangel på realisme å tro at ungdom vil velge bondeyrket uten å få en inntekt som gjør næringen attraktiv. Det skriver fylkesleder i M&R Bondelag, Inge Martin Karlsvik, i et **tilsvar til redaktøren i Sunnmørsposten** sin bekymring på lederplass 30. april for bøndernes krav i jordbruksforhandlingene, og der redaktøren pekte på mangelen på realisme.

Urealistiske bondekrav

[30.04.2012] Kravet om 2,2 milliarder kroner i et år der myndighetene har stilt krav om moderasjon, er neppe realistisk. Kravet innebærer en økt årsverksinntekt på 50.000 kroner, og en slik inntektsøkning er ikke lett å selge overfor de andre organisasjonene som nå forhandler om lønns- og arbeidsvilkår. (LEDER I SUNNMØRSPOSTEN)

Økt matproduksjon på norske ressurser – fra ord til handling nå!

[30.04.2012] - Nå er tida kommet for å gjøre fagre ord og løfter om til handling. Handling som får positive, praktiske konsekvenser for den enkelte yrkesutøver i landbruksnæringa. Handling som gir unge ei tro på ei framtid i jordbruket. Handling som stimulerer til investeringer for å legge til rette for økt matproduksjon, skriver fylkesleder i Møre og Romsdal Bondelag, Inge Martin Karlsvik, i en **kronikk** som er sendt media.

- Regjeringen må gå fra ord til handling

[27.04.2012] - Faglagene i landbruket har i dag levert til staten sitt krav foran årets jordbruksforhandlinger. Våre krav viser hva som skal til for å nå regjeringens mål om å øke matproduksjonen, sier Inge Martin Karlsvik, leder i Møre og Romsdal Bondelag, i ei **pressemelding**.